

Ziektedruk in commerciële en traditionele bijenvolken in Servië

Tjeerd Blacquièrre

Een groepje onderzoekers van verschillende vakgroepen van de universiteit van Belgrado deden onderzoek naar het voorkomen van bijenziekten (of de veroorzakers daarvan) in bijenvolken op het Pester plateau in het zuidwesten van Servië. Ze onderzochten 120 commerciële volken van 15 bijenstanden, en 24 volken van drie traditionele bijenstanden. Een van de traditionele bijenstanden lag vlakbij een commerciële stand, de andere twee waren redelijk geïsoleerd. Vervolgens onderzochten ze de aanwezigheid en prevalentie (hoeveel is er aanwezig) van de veroorzakers van vier broedziekten (Amerikaans vuilbroed, Europees vuilbroed, kalkbroed en zakbroed) en drie virussen (DWV, ABPV, CBPV), en de *Varroa mijtval* op onderleggers.

De traditioneel gehouden bijenvolken leefden in een 'trmka hive' een soort korf van hazelaar takken rondom een top van een sparrenboom, en van buiten dichtgemaakt met klei, soms doeken of houten of stenen baleinen / pannen. Net als bij onze korfimkerij kunnen ze eigenlijk niets aan de volken doen, en moeten in geval van honingooft de volken geslacht worden. De commerciële volken leefden in kasten vergelijkbaar met de kasten bij ons.

In de commerciële volken werden veel ziekteverwekkers aangetroffen: sporen van *Paenibacillus larvae* (veroorzaakt Amerikaans vuilbroed; 16,7% van de volken), *Ascosphaera apis* (veroorzaakt kalkbroed, 15,83%) en het zakbroedvirus SBV (96,67%). *Melissococcus plutonius* (veroorzaakt Europees vuilbroed) werd niet gevonden. Van de genoemde broedziekten werd in de traditionele volken alleen het SBV gevonden, maar dan alleen in de bijenstand vlakbij de commerciële stand.

De virussen DWV, ABPV, en CBPV werden wel gevonden in de traditionele volken, maar slechts in een op de drie volken, en dan weer vooral op de ene stand dichtbij de commerciële. In de commerciële volken waren de virussen heel algemeen (DWV, 100%, ABPV 100%, CBPV 83,3%). In de commerciële volken werden altijd *Varroa mijten* op de onderleggers gevonden, in de traditionele volken helemaal niet.

Alle ziekten bij elkaar: geen enkel volk op de commerciële bijenstanden was helemaal ziekte vrij, terwijl twee derde (66,7%) van de traditionele volken geen enkele ziekte had!

Hoe deze grote verschillen tot stand komen is niet zo heel duidelijk, komt het door het isolement, zijn de volken erfelijk verschillend? Komt het door de manier van imkeren, met veel minder verstoring (inspectie kan eigenlijk niet, voeren ook niet, reizen ook niet). Een ander groot verschil is dat in commerciële imkerij in Servië gekochte koninginnen worden ingevoerd, terwijl de traditionele volken altijd eigen koninginnen teelden (nadat de oude weg zwermde). Hoe dan ook geeft het aan dat traditioneel imkeren kan resulteren in gezonde volken, en dat het de moeite waard is deze praktijk, en deze volken te beschermen. We kunnen er veel uit leren, en misschien ook waardevolle erfelijke eigenschappen 'oogsten'.

Elmin Taric, Uros Glavinic, Jevrosima Stevanovic, Branislav Vejnovic, Nevenka Aleksic, Vladimir Dimitrijevic & Zoran Stanimirovic (2019): Occurrence of honey bee (*Apis mellifera* L.) pathogens in commercial and traditional hives, Journal of Apicultural Research, DOI:10.1080/00218839.2018.1554231

